

GRØNN UNGDOMS KLIMAPOLITISKE PLATTFORM

Vedtatt av Grønn Ungdoms Landsmøte 27.11.2016

På grunn av gammeldags tenkning og fossil politikk er menneskeheten i ferd med å ødelegge det stabile klimaet som har vært grunnlaget for fremveksten av vår sivilisasjon. Det skal ikke skje på vår vakt! Grønn Ungdom vil endre Norge til et moderne nullutslippssamfunn innen 2050, og sikre at norsk klimapolitikk har høyest mulig ambisjonsnivå og er i tråd med Paris-avtalen.

For å nå målet, må vi være villig til å gjøre radikale endringer i både politikk og livsstil. Ansvarer kan likevel aldri dumpes på enkeltindividene alene. Våre sosiale og økonomiske systemer må premiere og legge opp til klimavennlig atferd. Hensyn til kortsiktig økonomisk vinning kan aldri trumfe hensynet til å bevare levende økosystemer og et levelig klima. Samtidig må et ekte grønt skifte gjennomføres på en sosial måte som tar hensyn til ulike menneskers livssituasjon og kapasitet for omstilling, ikke minst i et globalt Nord/Sør-perspektiv.

Klimaendringene er her allerede, og selv med grønn politikk vil vi måtte innstille oss på å håndtere blant annet villere og våtere vær i tiårene som kommer. Det må derfor satses mye mer på klimatilpasning, i tillegg til utslippskutt.

Målet for politikken er at folk skal kunne leve gode, bærekraftige liv.

Grønn Ungdom vil:

Generelt

- 1.** At Norge i 2030 skal ha redusert sine innenlands klimagassutslipp tilsvarende en reduksjon på minst ti prosent i året fra og med 2016, noe som vil gi minst 75 prosent utslippsreduksjon i 2030 sammenlignet med 1990-nivå og være i tråd med Paris-avtalen og Norges rettferdige andel av en ambisiøs global klimainnsats.
 - 1.1 Innføre en klimalov med sektorvise karbonbudsjetter.
 - 1.2 Innføre en klimabelønningsordning der inntektene fra progressivt økende karbonavgifter (fastsatt i tråd med klimamålene) deles ut igjen til befolkningen direkte, slik at det lønner seg å ta klimavennlige valg. Klimabelønningsordningen kan suppleres med ordinære klima- og miljøavgifter for å finansiere et ekte grønt skifte.
 - 1.3 Opprette en ombudsperson for framtidige generasjoner.
 - 1.4 Lage en plan for å redusere det materielle forbruket i Norge slik at det samlede økologiske fotavtrykket (målt i global hektar per innbygger) ikke overstiger den globale biokapasiteten tilgjengelig per innbygger innen år 2030.
- 2.** Sikre gode, stabile rammer og økonomisk handlingsrom for forskning og utvikling innen miljøvennlig energi, klimatilpasning og grønn industri og biobaserte næringer, inkludert forskning på samfunnssystemer og økonomi som kan understøtte en hurtig omstilling av samfunnet i tråd med klimamålene.
 - 2.1 Satse massivt på utvikling av ny teknologi, både gjennom klimateknologifondet og forskningssentre for miljøvennlig teknologi (FME) og statlig støtte til demonstrasjonsanlegg for å skalere opp og modne flere teknologier.
 - 2.3 Satse på forskning på miljøvennlig produksjon av elbiler, samt på å videreutvikle og avansere batteriteknologi.

Grønt næringsliv, energi og olje

- 3.** Bruke Statkraft aktivt som en motor for nye investeringer i fornybar energi, og bevilge mer penger til statlige investeringsfond som kan stille med risikokapital for å drive frem gode klimaløsninger og skape grønne jobber.
- 4.** Satse målrettet på utviklingen av nye arbeidsplasser innen fornybare næringer og grønn industri hvor Norge har naturgitte og kompetansemessige fortrinn, som f.eks. offshore havvind, bølgekraft, hydrogenproduksjon og- teknologiutvikling og geotermisk energi, samt klima- og miljøvennlig produksjon av aluminium, silisium,

etc.

Lage en nasjonal plan for utbygging av landbasert vindkraft, som tar særlig hensyn til biologisk mangfold, økosystemtjenester og urfolks rettigheter. Estetiske hensyn skal vurderes, men bør ikke tillegges avgjørende vekt i spørsmål om eventuell utbygging.

- 4.1 Lage en nasjonal plan for utbygging av offshore havvind, som inkluderer en støtteordning som stimulerer til utbygging av havvind på norsk sokkel basert på beste praksis fra utenlandske støtteordninger for havvind.
 - 4.2 Ruste opp og modernisere eksisterende norske vannkraftverk, ikke tillate flere nye større vannkraftanlegg, men styrke den faglige forvaltningen når det gjelder de aller minste anleggene for å eventuelt kunne tillate nye mini-/mikrokraftverk om de økologiske konsekvensene er bærekraftige og akseptable
 - 4.3 Legge til rette for at det utvikles et hjemmemarked for solenergibruk, og bidra til at norske leverandører og næringsaktører innen solenergi får posisjonert seg i et globalt marked.
 - 4.4 Lage en nasjonal plan for å modernisere og øke kapasiteten i kraftnettet, med hensyn til å bedre utvekslingen mellom land og regioner. Overføringskapasiteten til naboland og kontinentet må styrkes, slik at Norge kan bidra til å gjøre energimiksen i Europa grønnere.
 - 4.5 Legge til rette og satse på utvikling av hydrogenteknologi og -produksjon som en ny fornybar næring, blant annet innen skipsfart, og benytte vårt lands fornybar energi-potensiale til å produsere miljøvennlig hydrogen.
- 5.** Gradvis og planmessig fase ut norsk produksjon av olje og gass i løpet av en periode på 15 år fra 2017.
- 5.1 Stanse oljeletingen og alle fremtidige konsesjonsrunder på norsk sokkel, inkludert 24. konsesjonsrunde, avskaffe ordningen med tildeling av forhåndsdefinerte områder (TFO-ordningen) og ikke tillate utbygging av feltene tildelt i 23. konsesjonsrunde.
 - 5.2 Sørge for et permanent vern mot petroleumsaktivitet i særlige verdifulle og sårbare områder som havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja, iskantsonen og polarfronten i Barentshavet og Norskehavet, havområdet rundt Jan Mayen, Mørebankene og Iverryggen, samt Skagerrak.
 - 5.3 Gi minst like fordelaktige skattevilkår til fornybare næringer som oljenæringen får i dag, og redusere statens økonomiske risiko knyttet til oljeleting ved å

avvikle fordelene for og subsidiene til petroleumsvirksomhet på norsk sokkel, herunder leterefusjonsordningen.

- 5.4 Jobbe sammen med fagforeningene og oljenæringen for å opprette et exit-program som bidrar til å sysselsette oljearbeidere i nye næringer, for eksempel innen fornybar energi og andre sektorer som trenger kompetansen.
- 5.5 Satse på karbonfangst og -lagring (CCS) i fastlandsindustrien, og bidra til den internasjonale utviklingen av teknologi for negative utslipp (som BECCS), men ikke akseptere karbonfangst som argument for å opprettholde utvinningen av fossil energi på bekostning av fornybar energi.
- 5.6 Stille krav om elektrifisering av alle eksisterende og planlagte oljefelt.
- 5.7 Slutte å investere felleskapets penger i oljeindustrien gjennom Statens Direkte Økonomiske Engasjement (SDØE).

Energieffektivisering og -økonomisering

- 6.** Sette et nasjonalt mål om å redusere energiforbruket i Norge med minst 30 prosent innen 2030, og aktivt støtte ENØK i husholdninger, industri- og byggsektoren gjennom bl.a. økte Enova-midler.
 - 6.1 Utvikle en app/nettportal for energieffektivisering i hjemmet, som gir tips, oppmuntring og lar forbrukere sammenligne karbon- og strømforbruket sitt med andre, anonymiserte forbrukere i sin bydel, by og nasjonalt.
 - 6.2 Utrede et trappetrinnsystem for strømprising for private husholdninger, slik at forbruk over et visst nivå per person i husholdningen blir vesentlig dyrere enn lavt forbruk.
 - 6.3 Sikre miljø og energisparingsfokus i læreplanene for VG1 Bygg og anleggsteknikk.

Internasjonal innsats

- 7.** At Norge skal bevilge minst 1,2 prosent av brutto nasjonalinntekt (BNI) årlig til klimatiltak i utviklingsland gjennom FNs grønne klimafond (GCF).

- 8.** Norge må utrede sitt globale klimaansvar, som må stå i samsvar med Norges mål for klimagassutslipp innenriks
- 9.** Trekke Oljefondet (SPU) ut av all fossil energi, og gi Oljefondet mandat til å investere minst 5 prosent direkte i infrastruktur for fornybar energiproduksjon og -distribusjon, også i unotert infrastruktur. Investeringer i mellom- og lavinntektsland bør etterstrebes.
- 10.** Opprette et ambisiøst og helhetlig program for bistand til småskala fornybare energiløsninger som vil sikre energitilgang, bekjempe fattigdom og bevare skog i utviklingsland.

Mat og landbruk

- 10.** Arbeide for å redusere kjøttforbruket i Norge i tråd med klimamålene og fremme vegetariske og veganske alternativer.
 - 10.1 Vri landbrukstilskuddene slik at det blir mer lønnsomt å produsere vegetabilsk mat og slik at utslippene går ned i forhold til mengden produsert mat.
 - 10.2 At offentlige kantiner skal innføre minst tre kjøttfrie dager i uka og alltid tilby fullverdige rent vegetabilsk alternativer, samt etterstrebe å tilby lokalprodusert, rettferdig mat.
 - 10.3 Opprette en langsiktig biogasstrategi. Tiltaket reduserer klimagassutslipp fra landbruket, samtidig som produktet er et fornybart alternativ til fossile brensler som bør brukes fortrinnsvis i transportsektoren
- 11.** Lage et statlig program for utslippskutt i landbruket som bl.a. støtter hvert enkel gårdsbruk med å lage og følge opp en egen klimaplan.
- 12.** Innføre forbud mot kasting av brukbar mat etter fransk modell.
- 13.** Kreve at butikker og andre matutvalgsteder skal ha en avtale med bønder eller organisasjoner, eller annet, som skal få brukbar mat som ellers kastes.
- 14.** Pålegge merking av produktets karbonavtrykk på næringsmidler.
 - 14.1 Ha økologi som en del av pensum i Mat Og Helse

- 15.** Endre læreplanen i faget Mat & Helse slik at opplæringen har som premiss at kostholdet skal være så miljøvennlig som mulig.

Transport

- 15.** Utrede et nasjonalt ungdomskort for kollektivtrafikk for alle som er under 26 år.
- 15.1 Øke øvre aldersgrense på barnebillett til 18.
 - 15.2 Sørge for rimelig nattbuss i alle norske byer.
 - 15.3 Etablere en nasjonal oversikt over kollektivtilbud på tvers av fylkesgrensene, både for å gjøre det lettere å reise mellom fylker og for å lettere kunne samordne priser regionalt eller nasjonalt på sikt.
 - 15.4 Gjøre det gratis å ta med sykkel på buss. Opprette ordning med sykkelstativ frempå bussen, med plass til minst to sykler.
 - 15.5 Sikre studentrabatt på nasjonale og lokale busslinjer.
- 16.** Gjennomføre et nasjonalt sykkelløft som hever standarden for sykkelveier og bevilge minst 1 milliard til bygging av ny infrastruktur for sykkel i 2017, inkludert trygg sykkelparkering.
- 16.1 Satse målrettet på å tilgjengeliggjøre elsykler i distriktene, blant annet gjennom tilskuddsordninger.
 - 16.2 Gjøre det gratis å ta med sykkel på lokaltog og tilrettelegge vogner for dette.
- 17.** Opprettholde elbilfordelene - særlig de økonomiske incentivene - til tidligst 2021, og først vurdere å fase dem gradvis ut når elbilens andel av nysalget er over 50 prosent.
- 17.1 Bygge ut et sammenhengende ladenett i hele Norge innen 2019, og prioritere at infrastrukturen i distriktene bygges ut slik at nullutslipp blir et reelt alternativ så fort som mulig.
 - 17.2 Forby nysalg av biler som kun går på fossilt drivstoff fra 2018, unntatt for til personer eller bedrifter som kan dokumentere særskilt behov for unntak fra regelen.

- 17.3 Gradvis trappe opp drivstoffavgiftene slik at vi oppnår en dobling av prisen. Inntektene skal gå til klimabelønningsordningen nevnt i 1.2, og derfor deles ut igjen til folk.
 - 17.4 Øke vrakpanten vesentlig på de mest forurensende bilene.
 - 17.5 Tilrettelegge bedre for hydrogenbiler og videreutviklingen av hydrogen som drivstoff.
 - 17.6 Pålegge skip å koble seg på landsstrøm når de står til kai, og satse på bruk av elektriske båtmotorer.
- 18.** Ruste opp jernbanen og satse målrettet på høyhastighetstog fremfor ny motorveikapasitet i Norge, samt utrede mulighetene for moderne transportløsninger.
- 18.1 Tilgjengeliggjøre nattog for flere ved å tilby billigere sovekupeer, med noe lavere standard, i tillegg til dagens sovevogner.
 - 18.2 Sikre fullgod tilkobling til hurtig internett på alle regionale togstrekninger.
 - 18.3 Bygge toglinje mellom Bodø og Tromsø.
 - 18.4 Ikke legge togstrekninger ut på anbud.
 - 18.5 Utrede utbygging av toglinje på Vestlandet, først og fremst fra Stavanger til Bergen, men også nordover fra Bergen via Åndalsnes til Trondheim
- 19.** Innføre en flyseteavgift som raskt trappes opp til 300 kroner for reiser internt i Norge, 450 kroner for reiser til og fra resten av EU/EØS-området og 600 kroner for reiser til og fra resten av verden. Flyruter som er distriktpolitisk viktige, vil bli kompensert. Inntektene skal gå til klimabelønningsordningen.
- 19.1 Øke avgiftene på fossilt flydrivstoff for innenlandsflyvninger og innføre merverdiavgift og miljøavgifter på fossilt drivstoff for utenriksflyvninger. Avgiftsøkningene kompenseres med tilsvarende kutt i flyseteavgiften.
- 20.** Arbeide for internasjonale klimareguleringer og –avgifter på luft- og skipsfart.

21. Stimulerer til fortetning i byene og bygge mer i høyden, men samtidig sikre grønne lunger, grønne tak og flere bilfrie områder i byene for å øke trivsel og sosial aktivitet.

21.1 Pålegge grønne tak eller installasjon av solcellepaneler på nye bygg i byer og tettsteder der det er hensiktsmessig.

22. Stimulere til valg av bærekraftige materialer i alle nybygg. Alle offentlige nybygg skal tilfredsstillende høye miljøkrav, ikke bare i bruk og drift av bygget, men gjennom hele livsløpet fra krybbe til grav.

23. Støtte opp om og fremme bygging av aktivhus.

24. Forby oljefyring i alle bygg.